

ЖЕКЕ ҚАРЖЫ

Жеке қаржыны тиімді басқару үшін
инвестициялық қызметті қолдану

Кітап: Жеке қаржы

Дәріс: Жеке қаржыны тиімді басқару үшін инвестициялық қызметті қолдану

Сұрақтар

- Инвестиция түсінігінің мәні және мазмұны
- Инвестиция салудың маңыздылығы
- Жаңадан бастаушыларға арналған инвестициялаудың негізгі ережелері

Инвестиция түсінігінің мәні және мазмұны

Инвестициялау қазіргі заманғы экономиканың ажырамас бөлігі болып табылады. Ақша қаражатының тиісті айналымын қамтамасыз етумен қатар, инвестициялардың арқасында экономиканың барлық салалары белсенді дамуда. Жаңадан бастаған кәсіпкер немесе адамдар тобы үшін адамзатқа пайда әкелетін жаңа жоба құру нмақсатында біріктірілген және де бұл несиелендіруден бас тартудың бірден-бір мүмкіндігі. Инвестициялаудың несиелендіруден бас тартудың бірден-бір мүмкіндігі. Инвестициялаудың несиелендіруден бас тартудың бірден-бір мүмкіндігі. Инвестициялаудың несиелендіруден бас тартудың бірден-бір мүмкіндігі. Инвестор Инвестор компанияның кірісінен дивидендтер немесе сатудан түскен ақшаның бір бөлігін алады.

Инвестициялау-болашақта көбейтілген ақшалай пайда алу мақсатында қызметтің қандай да бір бағытына өз қаражатын салу. Инвестициялық объектілер мен салалардың көптеген түрлері бар. Болашақта инвесторға пайда әкелетін кез келген актив инвестициялау объектісі болуы мүмкін. Инвестицияның негізгі мақсаты өз шығындарын жабу және салынған ақшадан пайда алу болып табылады. Бұдан басқа, активтерге қаражат салудың мақсаты сатудың жаңа нарықтарына шығу, өндірісті масштабтау, нақты сала мен т. б. әсерін арттыру болып табылады.

Қаржылық табысқа жету үшін келесі ережелерді орындаңыз:

1. Кірістің бір бөлігін жинақ немесе инвестициялық шотқа аударыңыз.
2. Кейбір табыс табатын және болашаққа инвестицияларға аз ақша салып, жас кезіңізден инвестиция салуды бастаңыз.
3. Сіздің жұмыс берушінің Зейнетақы жоспары арқылы үнемі инвестициялаңыз.
4. Портфельіңізді жылына бір рет теңдестіріңіз.

Сіздерге болашаққа, әсіресе, тұрақты жинақтар есебінен қаражат жинақтау арқылы қаражат жинауды кеңес береміз. Қаржы гуруы Эндрю Тобиастың айтуынша “үнемдеу-бұл сіз жасаған ең ақылды және қауіпсіз инвестициялық қадам. Сақтай алуға болатын әрбір тиынды сақтап қалыңыз. Содан кейін сізде инвестициялау үшін қаржы жиналады.”

Ең тиіміз қаржы тәуекелі - бұл қаржы ресурстарының әрекетсіздігі, өйткені банктік шотта жатқан ақша инфляция немесе девальвация нәтижесінде өз сатып алу қабілетін жоғалтады. Банктік пайыздық мөлшерлеме инфляция деңгейінен төмен болса, сіз қаржылық ұтыста боласыз.

Бұл тәуекелді жеңу үшін сізге инвестиция керек. Сіздің акциялар, облигациялар және инвестициялық пай қорларын инвестицияландыруыңыз мүмкін, бұл банктік шоттарға қарағанда көбірек табыс алып келеді. Есіңізде болсын, дұрыс салынған ақша сіздің болашақтағы қаржылық қауіпсіздігіңізді арттырады. АҚШ пен әлемнің қор нарықтарында ұшу мен құлдырауға қарамастан, ұзақ мерзімді перспективада ақша жасау үшін ең жақсы тәсілі инвестиция болады. Бұл тарауда инвестор ретінде табысқа қалай жетуге болатыны жөнінде айтамыз.

Инвестиция түрлері

1. Инвестициялау объектісіне байланысты:

- Спекулятивті инвестиция- қандай да бір активті (бағалы қағаздарды, шетел валютасын, бағалы металдарды) сатып алуды білдіреді.
- Қаржылық инвестициялар-капиталды әртүрлі қаржы құралдарына салу. Көбінесе осы мақсатта бағалы қағаздар қолданылады.
- Венчурлік Инвестициялар-перспективалы, белсенді дамып келе жатқан, инновациялық компанияларға салымдар. Бұл жағдайда болашақта олар үлкен пайда әкеледі деп күтілуде.
- Нақты инвестициялар ақша қаражатын нақты капиталдың түрлі нысандарына салуды көздейді. Бұл жер учаскесін сатып алу, құрылысқа салу, Дайын бизнесті сатып алу, авторлық құқық, лицензия болуы мүмкін.

2. Инвестициялау мерзімі бойынша

- қысқа мерзімді – салу мерзімі бір жылдан аспайтын;
- орта мерзімді – 1-5 жылға арналған инвестициялар;
- ұзақ мерзімді-ақша 5 жылдан артық салынады.

3. Меншік түрне байланысты

- жеке инвестициялар – салымдарды жеке тұлға жүзеге асырады;
- шетелдік – қаражатты шетелдік азаматтар мен компаниялар инвестициялайды;
- мемлекеттік инвестициялар – субъект әртүрлі мемлекеттік органдар болып табылады.

4. Тәуекел деңгейі бойынша

Тәуекел деңгейіне байланысты барлық инвестициялар үш топқа бөлінеді (тәуекелділік дәрежесінің өсу тәртібімен орналасқан):

- консервативті;
- орташа тәуекелі бар салымдар;
- агрессивті инвестиция.

5. Инвестиция мақсаты бойынша

- тікелей инвестициялар материалдық өндіріс, тауарлар мен қызметтерді сату саласында капитал салуды білдіреді, инвестор әдетте фирманың жарғылық капиталының 10%-нан кем емес бөлігін алады;
- портфельдік қаражат әр түрлі бағалы қағаздарға (әдетте акциялар мен облигациялар) инвестициялау, инвестицияларды белсенді басқармайды;
- Компания басшылығының қызметкерлерді оқытуға, әр түрлі курстар мен тренингтер өткізуге қаражат салуды болжайды;
- қаржылық емес инвестициялар – ақша түрлі жобаларға (Жабдықтар, машиналар), сондай-ақ құқықтар мен лицензияларға салынады.

Инвестиция салудың маңыздылығы

Инвестициялық қызметті бастау алдында өзіңізді сұраңыз:

- Сіз өз шотыңызды уақытында төлейсіз бе?
- Сіз несие картасы бойынша шотты толық ай сайын төлейсіз бе?
- Сіздің бюджетіңіз теңдестірілген бе және сіздің негізгі қажеттіліктеріңізді қанағаттандырасыз ба?
- Сізде қолма-қол немесе өтімді жинақ шоттарындағы жедел операциялар үшін барабар қор бар ма?
- Сіз төтенше жағдай кезінде басқа несие көздеріне қол жеткізе аласыз ба?
- Сіз сақтандыру қызметіне жүгінесіз бе?
- Сіз инвестиция құю үшін кейбір қажеттіліктерден бас тартуға дайынсыз ба?

Егер сіз осы сұрақтарға «иә» деп жауап берген болсаңыз - немесе жақын арада «иә» деп айта алсаңыз - онда инвестициялаудың негізгі принциптері туралы білуге және инвестициялауды бастауға уақыт келді. Егер сіз «жоқ» деп айтсаңыз, сіз инвестициялық қызметке кедергі келтіретін кедергілерді анықтауыңыз керек.

Кітап: Жеке қаржы

Дәріс: Жеке қаржыны тиімді басқару үшін инвестициялық қызметті қолдану

Қаржылық табысты болу үшін инвестициялауды ерте жастан бастаған дұрыс. Не үшін? Өйткені әрбір бес жыл сайын сіздің ұзақ мерзімді мақсаттарға қол жеткізуіңіз үшін ай сайынғы инвестиция сомасын екі есе арттыру қажет. Есіңізде болсын, тек сіздің қаржылық табысыңызға өзіңіз ғана жауапты боласыз. Сіздің инвестициялау мақсаттарыңыз мынадай болуы мүмкін:

- қымбат демалысқа бару;
- автомобиль немесе үй сатып алу;
- табысты арттыру;
- баланы тәрбиелеу;
- бизнес үшін бастапқы шығындарды жинау.

Егер мақсаттарыңыз көп болса, сізге олардың басымдығын анықтауға болады. Бұл әрбір мақсатқа жету үшін қанша уақыт қажет және олар қандай тәртіппен қол жеткізуге болатынын білуге көмектеседі. Содан кейін әрбір мақсатқа жету үшін мүмкіндік бере алатын қандай инвестициялық тәуекел бар екенін анықтаңыз.

Салым кірістілігі жоғары болған сайын, ілеспе тәуекелдер де соғұрлым жоғары болады. Сондықтан инвесторларды шартты түрде агрессивті және консервативті деп бөлуге болады. Біріншісі, қаржы жоғалту қаупі бар жоғары табысты нұсқаларға назар аударады. Екіншісі, табыс 10% - дан аспайтын қайтарымы бар, бірақ қауіптері аз кәсіпорындарға тұрақты түрде қаражат орналастыра отырып, сенімді табыс табуға көмектеседі. Ақша жоғалтпау үшін қысқа мерзімді мақсаттар үшін консервативті инвестиция жасаңыз, ал ұзақ мерзімді мақсаттар үшін агрессивті инвестиция жасағаныңыз дұрыс.

Инвестициялаудағы ең көп таралған мәселе-бұл «инвестиция салуды бастау», себебі адамдардың көпшілігі ай сайын өз табысын толығымен жұмсап тастайды. Сізге инвестициялауды бастау үшін тұтыну шығындарын азайту керек. Инвестиция құюға ақша табу үшін келесі ұсыныстарды зерттеңіз:

- Инвестиция үшін жеткілікті жинақ жинақтау үшін «алдымен өзің қаржы» жоспарын орнатыңыз
- Инвестицияны пайдалану үшін табыс салығын төлегеннен кейін таза қосымшаны сақтаңыз
- Салықтарды қайтару, бонустар, сыйлықтар, мұра сияқты кез келген ақшаны инвестициялаңыз
- Қарызды өтегеннен кейін инвестиция ретінде борыш төлеуді жалғастырыңыз
- Инвестицияға ақша үнемдеу үшін жылына бір ай бойы бюджеттік диетаны сақтаңыз
- Екінші жұмысқа шығыңыз.

Инвестициялық философия - бұл қол жеткізілуі тиіс қаржылық мақсаттарды ескере отырып, консервативті, қалыпты немесе агрессивті саясатты қолдана отырып, инвестициялардағы тәуекелге бару. Сондай ақ тәуекел неғұрлым көп болса, соғұрлым ұзақ мерзімді перспективада табыс табуды жмүмкіндігін де күтуге болады. Тәжірбиелі инвесторлар, әдетте өз мақсаттарына жету үшін нақты бір өзіндік инвестициялық

Кітап: Жеке қаржы

Дәріс: Жеке қаржыны тиімді басқару үшін инвестициялық қызметті қолдану

философиясын ұстанады.

Жаңадан бастаушыларға арналған инвестициялаудың негізгі ережелері

Пайда табуды бастау үшін әрбір адам үйренуі керек ең қарапайым ұсыныстар жиынтығы бар. Осы ерекше ережелерді бұзу сөзсіз шығындарға әкеледі. Жаңадан инвестиция салуды бастаған тұлғалар үшін мынадай ережелерді ұстану қажетті болуы мүмкін.

Портфельді әртараптандыру. Инвестициялық портфель - белгілі бір активтерге салынған инвестициялардың толық жиынтығы және ол әртараптандырылған, басқаша айтқанда, бөлінуі керек. Кейбіреулер жалпы капиталдың оннан бір бөлігін тек қана кәсіпкерлікке айналдыруға кеңес береді, ал басқалары жинақ қорларына үлестіруге болады деп айтады. Бірақ барлық қаражатты бір ғана қорға салуға бмайды. Тіпті сенімді кәсіпорын туралы айтсақ та, шын мәнінде анықтама бойынша, тәуекелсіз қаржы салу мүмкін емес және тәуекел жағдайы туа қалғанда бүкіл қаржыны жоғалтпаудың бірден-бір тәсілі әртүрлі активтерге салу болып табылады. Мысалы, Cola акциялары өссе, Pepsi құлай бастайды, себебі, бұл өзара алмастырылатын тауарлар мен бәсекелі компаниялар. Және осы екеуіне де инвестиция салып, мүмкін шығындар ықтималдығын қысқартуға болады. Портфельде әр түрлі тәуекел деңгейлері бар салымдар болуы тиіс екенін есте сақтаңыз.

Ыңғайлы активпен жұмыс істеу. Сіз мүлдем түсінбейтін салаға қаражат салмаңыз, жаңадан келген адам таныс және түсінікті нәрседен инвестициялау негіздерін үйренуді бастау керек. Әрине, ешкім білімді тереңдетуге тыйым салмайды, дегенмен өзіңізге таныс қаржылық құралдармен жұмыс жасағаныңыз абзал болады. Әрине, сіз жаңа абілім алу негізінде жаңа қаржылық шешімдер құрастыра аласыз, портфельіңізді кеңейте аласыз, активті, әдебиетті, нарықтық өзгерістерді зерттей аласыз. Қаржылық талдау бойынша онлайн-курстан өту, бұл артық болмайды.

Бос қаражатты инвестициялаймыз. Капиталды қалыптастыру үшін банктен несие алу – тиімді шешім емес. Әрине, ешкім қарыз қаражатын инвестицияға салуға тыйым салмайды. Бірақ шұғыл қаржылық қажеттілік болмаса, банк несиесінен бас тартқан дұрыс.

Психология. Бұл маңызды сәттердің бірі. Егер инвестор ақшаны жоғалтудан қорықса, ол оларды міндетті түрде жоғалтады. Адами факторлар қателерді жасауға итермелейді, қорқыныш тиімді шешімдерді құрастыруға да кедергі жасайды. Инвестициялық шешім қабылдағанда эмоцияны ысырып тастап, нақты цифрлар мен тәжірибеге сүйену қажет. Сондықтан көптеген трейдерлер өз сауда стратегиясы негізінде құрылған автоматты кеңесшілерге позициялардың ашылуын және жабылуын сеніп тапсырады.

Өз күнделігіңізді жүргізіңіз. Әрбір сәт, табысты инвестициялық нәтижелер, сондай-ақ инвестицияның сәтсіз басталуы мен аяқталуы сияқты сәттер күнделікке енгізілуі тиіс. Бұл нақты активтер, уақытша перспективалар, маусымдар, валюта құнының өзгеруі сияқты факторлар да болуы мүмкін. Үнемі мәмілелеріңізді қайта қарап, қай саладан табыс көп болса, сол салаға қарай бағыттап отырыңыз.

Сауатты және табысты инвестициялар келесі пайдаларға әкеледі:

- қосымша пайда;
- қаржылық тәуелсіздік;
- отбасымен, хоббимен, саяхатпен және басқалармен айналысу үшін бос уақыт;
- тұрақты болашаққа сенімділік.

Қаражатты сауатты инвестициялап, сіздің қажеттілігіңізді қамтамасыз ету үшін айтарлықтай уақыт жұмсаудың қажеттілігі туралы ұмытуға болады. Ештеңе істеу қажет емес деп санауға болмайды, үйрену, талдау, сондай-ақ тәуекел ету әрдайым қажет.

Бастаушы инвестор жалпы қандай инвестициялардың түрлері болатынын білуі керек:

Банктегі депозиттік шот. Депозиттер-жанама инвестициялау көзі болып табылады. Салымшы өз ақшасын банкке пайдалануға береді, ал банк өз кезегінде капиталды біріктіріп, ірі жобалар мен кәсіпорындарға инвестиция салуға мүмкіндігі бар. Бұл ретте депозит орналастырғаны үшін инвестор капитал өсуінің жоғары емес, тіркелген пайыздық ставкасын алады. Банктік шотқа инвестициялау үшін қаржы саласында сараптамалық білім алудың қажеті жоқ. Қаражатты сенімді сақтауды қамтамасыз етуге қабілетті жеке қолайлы шарттары бар банкті таңдау жеткілікті.

Кітап: Жеке қаржы

Дәріс: Жеке қаржыны тиімді басқару үшін инвестициялық қызметті қолдану

Инвестициялық пай қорлары. Мұндай әдіс қоғамның жұмыс істеп тұрған кәсіпорындардың акцияларына пайшылардың инвестициялауын білдіреді. Алынатын дивидендтердің пайызы сатып алынған акциялардың үлесімен тепе-тең байланысты.

Өз бизнесін дамытуға арналған тікелей инвестициялар. Өз кәсіпорнын дамытуға инвестиция салу бизнестен артық пайда алуға мүмкіндік береді. Сонымен қатар бизнестің дамуына, ақша айналымынң ұлғайуына әкеледі.

Венчурлік инвестиция. Жоғарытехнологиялық салалардағы инновациялық қызметпен айналысатын компаниялардың жарғылық капиталына ақша құю арқылы пайда табы. Бірақ инвестицияның бұл түрі тәуекелі өте жоғары жобаларға жатады. Тәжірибе көрсеткендей, 10 венчурлық компаниялардың 1- еуі ғана табысқа жетеді.

Жылжымайтын мүлікке инвестиция. Құрылыс кезеңінде жылжымайтын мүлікті немесе пәтерді және шаршы метрдің құны тұрақты өсіп келе жатқан аудандар мен аймақтарда жер учаскелерін сатып ала отырып, жақсы табыс табуға болады. Бұл жағдайда табыс сатып алу кезінде және сату кезінде құн арасындағы айырманы құрайтын болады.

Бағалы металдар. Бұл инвестиция түрі алтынды, платинаны, күмісті немесе басқа да бағалы металдарды сатып алуды білдіреді. Бұл әдісті бағалы металдарда банктік депозитті ашумен шатастырмау керек. Инвестициялаудың мұндай әдісі елеулі пайда әкелмеуі мүмкін, бірақ алтынға ақша сала отырып, инвестор өз капиталын инфляциядан қорғайды.

Крипто-валюта сатып алу. Бұл инвестициялаудың танымал түрі. Криптовалюталар бір криптознаның бағасы центтерден мың долларға дейін өсуі мүмкін бағам ауытқуының жоғары деңгейі бар. Бастапқы кезеңде перспективалы коиндер мен токендерді сатып ала отырып, инвестор курстың өсуі есебінен капиталдың ұлғаюына сене алады.

Сенімді басқару арқылы инвестициялау. Мұндай әдісте ұжымдық инвестициялау және инвестициялық капиталды заңды тұлғаның қолына беру ұғынылады, ол қаржыны біріктіреді және әр түрлі жобаларға инвестициялаумен дербес айналысады. Бұл үшін компания пайданың бір бөлігін алады, ал қалғандары барлық инвесторлар арасында олардың салымдарының үлесіне барабар бөлінеді.

1-дәрістің түйіндемесі

Инвестиция құймас бұрын инвестициялық қызмет атқару негіздерін толық зеріттеп, нақтылап алған дұрыс.

Инвестициялаудың ең көп таралған тәсілдері-бұл ақшаны активтерге, бағалы қағаздарға, облигацияларға және инвестициялық қорларға салу, сондай-ақ жылжымайтын мүлікті сатып алу. Акциялар корпорациядағы меншік үлесі болып табылады, ал облигациялар компаниялар мен үкіметтер үшін қарыздар болып табылады. Шын мәнінде, бұл инвесторлар арасында сатып алынатын және сатылатын қарыздық қолхаттар. Сіздің барлық инвестициялық активтеріңіз сіздің портфель, ол сіздің инвестициялық мақсаттарға жету үшін таңдалған әр түрлі активтерге инвестиция жиынтығы болып табылады.

Инвестициялар әрқашан тәуекелмен тығыз байланысты болады.

Адамдар өз ақшасын инвестицияға салғанда, олар қаржы тәуекеліне барады, мысалы инвестиция инвесторға ешқандай пайда әкелмейді деген ықтималдылық әрқашанда бар. Компания үшін де айтарлықтай пайда әкелетін өте жақсы жыл болмауы мүмкін немесе ол банкротқа ұшырауы мүмкін, нәтижесінде инвесторлар өз ақшаларын жоғалтады.

Міндетті түрде нақты био философия мен стратегияға бағыну қажет

Нағыз инвесторлар шектеулі жылжымайтын мүлік серіктестіктеріне, игерілмеген жерлерге, қымбат металдарға, қымбат тастарға, тауар фьючерстеріне, қор индекстері фьючерстеріне және коллекцияларға инвестиция сала алады. Бұл инвесторлардың қаржылық философиясы мен стратегиясына негізделеді.

Дербес жұмыстарға арналған тапсырмалар

1. Жеке қаржыларды басқаруда инвестициялық қызметтің қажеттілігі мен маңыздылығын дәлелдейтін өз тәжірибеңізден мысалдар мен жағдайларды сипаттаңыз.

Кітап: Жеке қаржы

Дәріс: Жеке қаржыны тиімді басқару үшін инвестициялық қызметті қолдану

2. Қауіпсіз және тиімді инвестициялық шешімдерді құрастыру мүмкін бе? Қандай факторларды есепке алу керек?
3. Өз инвестициялық жоспарыңыздың жобасын жасаңыз

Бақылау сұрақтары:

- Инвестиция түсінігінің мәнін және мазмұнын ашып көрсетіңіз
- Инвестор ретінде жұмысты қалай бастау керектігін түсіндіріңіз
- Инвестициялық философияны анықтаңыз
- Инвестициялардың табыстылығына әсер ететін тәуекелдің негізгі факторларын сипаттаңыз.

Қосымша ресурстар

1. Р. Т. Кийосаки.: Богатый папа, бедный папа. М: Издательство Попурри, 2016 г. 224 с
2. Грэм Бенджамин Разумный инвестор. Полное руководство по стоимостному инвестированию. М:Издательство Альпина Паблицер, 2017 г. 568 страниц
3. Уоррен Баффетт ,Джон Грешем Правила богатства. Уоррен Баффет. М.:Издательство АВ Publishing, 2017
- 4.